

03 | 2018

-SOS-

MAGASINET

Utgitt av SOS-barnebyer

Leonardo
DiCaprio

SIDE 13

Under
samme tak

SIDE 14

SOS-mor
Malanis hverdag

SIDE 22

MARIT BJØRGEN:
– Det viktigste for barn
er et trygt hjem

SIDE 4

SOS
BARNEBYER
Et trygt hjem for alle barn

INNHold 03 | 2018

Marit Bjørgens reise SIDE 4		Søsken sammen SIDE 14	Fotoreportasjen: Her er de nå! SIDE 18
Postkodelotteriet SIDE 12			Syr hundre bind i uken SIDE 21
Faddermøtet SIDE 11		Spørsmål og svar SIDE 16	24 timer i Sri Lanka SIDE 22

4 TALL SOM TELLER

SOS-barnebyer støtter over en halv million barn og voksne i våre familieprogram, samt nesten 90 000 barn og unge gjennom SOS-familier og ungdomsprogram.

572
barne-
byer

Barn uten trygge voksne får stabil omsorg i en ny SOS-familie. Så mange SOS-barnebyer har vi:

147 i Afrika
136 i Amerika
173 i Asia
116 i Europa

574
familie-
program

Vi forebygger at barn mister omsorgen fra familien gjennom så mange familieprogram i hele verden:

188 i Afrika
109 i Amerika
115 i Asia
162 i Europa

184
skoler

Vi sørger for at stabile familier gir barn utbytte av skolegangen. I tillegg driver vi flere skoler:

113 i Afrika
8 i Amerika
63 i Asia

534
barne-
hager

Barn skal få være barn, med lek og læring – uansett hvor de bor. Dette er barnehagene vi driver:

123 Afrika
1 Amerika
73 Asia
37 Europa

@SOS_barnebyer

I tillegg til Twitter er vi også på Facebook og Instagram. Følg oss gjerne!

– Det å ha en mest mulig normal livssituasjon, med en familie rundt seg, er avgjørende for at en skal ha det bra, sier barne- og likestillingsminister Linda Hofstad Helleland.

20. juni

Vi er på [#arendalskonferansen](#) og snakker om integreringsprosjektet [#SAMMEN](#). NTNU-rapport slår fast: «SAMMEN bør etableres i alle kommuner, og inkluderes i plan for bosetting av enslige mindreårige flyktninger».

8. juni

- Hver eneste virksomhet må tenke: Hvilket fotavtrykk vil jeg sette, oppfordrer Stine Lise Hattestad Bratsberg. Her med to virksomheter som har tatt klare valg om nettopp det: Hege Irene Asplund fra OBOS og Jens Schei Hansen fra Espira.

[#sosfrokost](#) [#samfunnsbesteinvestering](#)

22. mai

SOS-magasinet utgis av **Stiftelsen SOS-barnebyer Norge**. Mariboes gt. 13, PB 733 Sentrum, 0105 Oslo. E-post: sos@sos-barnebyer.no Telefon: 23 35 39 00

Ansvarlig redaktør: Bente Lier
Redaktør: Kristin Stoltenberg
Design og layout: Svovel
Trykk: Color Print AS
Opplag: 102 000
Forsidefoto: Paal Audestad
Red. avsluttet: 21.06.2018

Kontonr.: 8380 08 73730
www.sos-barnebyer.no

Ny innsats for søsken

SOS-barnebyers mål er at alle barn skal få vokse opp i et trygt hjem. Vi ble startet for nesten 70 år siden, i etterkrigstidens Europa, for å ta hånd om barn som hadde mistet foreldrene i krig.

Siden den gang har modellen vår spredt seg over hele verden. I dag finnes SOS-barnebyer i 135 land.

Mange kjenner oss best gjennom den tradisjonelle barnebymodellen. Men er det noe vi vet etter å ha drevet med barneomsorg i mer enn et halvt århundre, så er det at tidene forandrer seg. Behovene forandrer seg. Og da må vi forandre oss også.

De siste tre årene har vi samarbeidet med norske kommuner om å bosette og integrere barn som har flyktet alene til Norge, et arbeid som nylig fikk Asker kommunes innovasjonspris. Nå fortsetter det gode samarbeidet gjennom et nytt prosjekt, der vi skal sørge for at søsken kan få vokse opp sammen også når de plasseres i fosterhjem.

Selv om det er stor enighet om at søsken bør få vokse opp sammen, skilles seks av ti søsken fra hverandre

FOTO: BJØRN-OWE HOLMEIERG

når de plasseres i fosterhjem i Norge. For ti år siden startet vi derfor opp SOS-barnebyen i Bergen, spesielt tilrettelagt for å ivareta søsken. Nå skal erfaringene fra ti års arbeid med søsken i Bergen overføres til norsk, offentlig barnevern gjennom det nye prosjektet «Under samme tak».

I dette magasinet kan du lese mer om arbeidet vårt for søsken i Norge og om hvordan det påvirker arbeidet vårt i Bergen. Du kan også bli med vår flotte ambassadør Marit Bjørgen til Zambia, hvor hun ikke bare møtte sitt eget fadderbarn, men også fikk innblikk i hvordan vi jobber med familier i krise i lokalmiljøene.

For di verden endrer seg, og behovene endrer seg, må også SOS-barnebyer endre seg. Men én ting står fast: Alle barn skal vokse opp i et trygt hjem. Det kan vi få til – sammen.

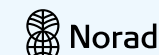
Selv om det er stor enighet om at søsken bør få vokse opp sammen, skilles seks av ti søsken fra hverandre når de plasseres i fosterhjem i Norge.

Bente Lier
GENERALSEKRETÆR

Hovedsamarbedspartnere:

Hovedbidragsytere:

Bedriftspartnere:

Apollo, DIPS ASA

Marits reise

Hele livet har Marit Bjørgen kjempet for å bli best på ski. Dagen etter at Skarverennet ble avlyst, reiste hun til Zambia i Afrika for å møte barn og unge som konkurrerer i en helt annen divisjon. I kampen for en trygg barndom.

Tekst Kristin Stoltenberg ■ Foto Paal Audestad

Trygghet er det ordet jeg forbinder sterkest med min egen oppvekst. Jeg er vokst opp med foreldre som så meg, trøstet meg og utfordret meg. Uten den tryggheten, ville jeg aldri vært der jeg er i dag, sier Marit Bjørgen.

Det er den samme tryggheten hun gir videre til sin egen sønn, Marius (2). Men da hun sitter sammen med Babette (18) utenfor det lille huset hennes i Livingstone, kjenner hun på kontrasten til eget liv.

– Jeg tenker på hvor godt Marius har det. Her i Zambia er det mange barn som ikke har den omsorgen og de mulighetene han har. Det er vondt å se, sier Marit.

Skjulte graviditeten

Babette holder den tre måneder gamle babyen inntil seg. Heller ikke denne natten er det blitt noe særlig søvn. Hun og Noah sover på noen tepper på gulvet, men den lille gutten er mye våken og krever oppmerksomhet. Da bestemoren døde for nesten fire år siden, ble Babette alene. Foreldrene døde da hun var liten og nå prøver hun å skape en fremtid

Som et profilert menneske har jeg mulighet til å løfte frem arbeid jeg mener er viktig. Og det gjør meg godt å kunne bruke denne muligheten.

for seg og sønnen. I tillegg kjenner hun et ansvar for kusinen og hennes toåring. Livet er så utfordrende at da hun skjønnte hun var gravid, prøvde hun å skjule graviditeten – i frykt for å miste skoleplassen.

– Jeg var så skuffet. Hvordan skulle jeg klare å fortsette utdannelsen samtidig som jeg skulle bli mor? Jeg visste ingenting om å ta vare på en baby, eller hva barn trenger, sier Babette.

Går én time til skolen

Hun bestemte seg for å bite tennene sammen. I ukedagene står hun opp

grytidlig og går én time til skolen, mens kusinen passer Noah. Ofte er hun ikke hjemme før sola går ned klokken seks. SOS-barnebyer har installert solcellepanel på taket så hun får nok lys til å gjøre lekser i på kvelden. Vi har også satt inn en låsbar dør og reparert tak og vinduer. I tillegg får hun mat og psykologisk støtte til å vokse inn i morsrollen. Babette er en del av det forebyggende SOS-familieprogrammet, som styrker familier i krise.

– Noen ganger, på kveldene, trøster jeg meg selv. Da tenker jeg på hvordan livet skal bli. Jeg setter meg ned og sier til meg selv at jeg må jobbe hardt på skolen – sånn at jeg én dag kan bli noe. Utdannelse er min eneste vei til å endre livet. Hvis jeg studerer, vil jeg lykkes. Da kan jeg gi sønnen min et godt liv, og ikke et liv med panikk og slit, sier Babette.

– Du er sterk. Jeg tror du klarer det, sier Marit.

18-åringen drømmer om å bli TV-journalist, sånn at hun kan rapportere

Støtten Babette får fra SOS-barnebyer, gjør at hun nå klarer å studere og være mor for lille Noah.

Lunsj i SOS-familien til fadderbarnet Chanda, hvor Marit Bjørgen spiser Nshima, som hun har vært med på å lage. Til høyre er SOS-mor Rebecca Chonta.

om livet i Zambia, og om veien ut av fattigdom.

Fadder og ambassadør

Etterpå, da Marit Bjørgen rusler bortover den humpete veien fra huset til Babette, utdyper hun:

– Jeg synes det er imponerende at Babette har så sterk vilje og ønske

om å endre livet, og at det er mulig ved den støtten hun får gjennom SOS-barnebyer. Jeg spurte om hun var redd, men hun var ikke det. Det hadde jeg vært. Jeg ble selv mamma som 35-åringen og synes det var tøft. Jeg kan bare prøve å forestille meg hvordan det er å være 18 år og alene her, sier Marit Bjørgen.

Hun er tidenes mestvinnende vinterolympier. Lagvenninnene har omtalt henne som moren på landslaget og den rauseste personene de kjenner. Etter at hun la opp i vår,

har mediene jaktet på Marits nye liv. Selv har hun svart at hun ønsker å bruke livet på noe meningsfylt og viktig. Marit har i mer enn ti år støttet SOS-barnebyer, både som fadder og ambassadør for Skolejoggen. Og allerede dagen etter at hun skulle gått sitt siste skirenn i april, fikk hun mulighet til selv å se resultatene av jobben SOS-barnebyer gjør.

– Det er vanvittig godt å se at arbeidet SOS-barnebyer gjør fungerer. Jeg kan ikke tenke meg noe viktigere enn å gi barn et trygt hjem, sier Marit.

– Som et profilert menneske har jeg mulighet til å løfte frem arbeid jeg mener er viktig. Og det gjør meg godt å kunne bruke denne muligheten.

Oppvarming i barnebyen

– Skolejoggen! Skolejoggen! Skolejoggen! ropene runger utover idrettsbanen i SOS-barnebyen i Livingstone.

Her bor det nesten 160 barn og unge, og i dag er de aller fleste samlet for å løpe, leke og heie sammen med Marit Bjørgen. I fjor løp over 21 000

Mye latter og glede da Marit Bjørgen og barna i SOS-barnebyen filmer Skolejoggen-filmen.

norske barn Skolejoggen i solidaritet med barn uten omsorg. I år får de drahjelp av barna i Zambia. Sammen med Marit spiller de inn en film, som skal vises i norske klasserom i høst.

– Kom igjen, nå går vi på ski! roper Marit under oppvarmingen – til jubel og skibevegelser under en stekende sol.

Mange av barna har sett ski og snø på TV, men de har aldri hørt om Marit Bjørgen. Bortsett fra én. Chanda (16). Da han hørte at hun skulle komme, ble han så glad at han ifølge SOS-mor Rebecca Chonta hoppet opp og ned og nesten ikke kunne vente til den dagen Marit landet på flyplassen. Ikke fordi hun er verdenskjent, men fordi hun er hans fadder. Og i møte med Marit strekker han armene frem og gir henne en klem.

– Det er godt å se deg, sier Marit.
– Det er godt å se deg også, sier Chanda.

Drømmer om å bli lege

Helt siden SOS-barnebyen åpnet for ti år siden, har Marit vært fadder for ham. Da var Chanda seks år gammel. Ifølge SOS-mor Rebecca var han sjenert og trengte litt tid på å finne tryggheten i sin nye familie.

– Livet mitt var ikke så bra før jeg kom hit, og jeg hadde ikke mulighet til å gå på skole. Nå går jeg på skole

HVERT SKRITT TELLER

- I 2017 deltok over 21 000 elever fra hele landet på Skolejoggen.
- Tilsammen ble det samlet inn 780 000 kroner til SOS-barnebyers arbeid.
- Elevene løper for barn uten omsorg. Startkontingent/distansesponsing er frivillig.
- Skolejoggen arrangeres 20. september, eller den datoen skolene selv ønsker.
- Les mer på www.sos-barnebyer.no/skolejoggen

og drømmer om å bli lege, sånn at jeg kan beskytte familien min og folk som er syke, sier Chanda.

De er totalt ti SOS-søsken i familien. I dag har Chanda hjulpet moren med å lage lunsj til gjestene og han har også satt fadderen i sving på kjøkkenet. Der lager Marit maisgrøten Nshima under hans kyndige veiledning.

– Jeg er så glad for hun kom hit, og jeg vet at hun bryr seg om meg, sier Chanda.

Også for Marit Bjørgen betyr besøket mye.

– Jeg var veldig spent på å møte ham, jeg har jo fått oppleve ham gjennom brev og bilder i mange år.

Ines hadde knapt penger til mat, eller til å sende Betty (12) og de åtte søsknene på skolen. Støtten fra SOS-barnebyer har gjort at barna er tilbake på skolen, og hun selger bakervarer for opptil 500 kroner dagen.

Men det er spesielt å møte ham i virkeligheten. Han er en rolig og snill gutt. Han hjelper til hjemme, lager mat, vasker klær og tar godt vare på de yngre søsknene. Jeg fikk se karakterene hans fra skolen og han er kjempeflink, sier Marit.

.....“
Det er vanvittig godt å se at arbeidet SOS-barnebyer gjør fungerer. Jeg kan ikke tenke meg noe viktigere enn å gi barn et trygt hjem.
”

Barnebyen i Livingstone består av 15 SOS-familier. Husene ligger ved siden av hverandre med hver sin hageflekk og like inntil en leke- og idrettsplass. I tillegg er det skole og barnehage for barn i barnebyen og lokalmiljøet. I Zambia er over 46 prosent av befolkningen under 15 år. Hiv- og aidsraten er blant de høyeste i verden, og 1,4 millioner barn er foreldreløse.

– Her bor det barn som kommer fra veldig vanskelige kår. Tidligere har de kanskje ikke hatt noen ting. Ingen kjærlighet eller omsorg. Da er det godt å se den omsorgen de får fra SOS-foreldrene sine. Her har de det godt, de får kjærlighet, de har mulighet til å gå på skole, få tak over hodet, nok mat, seng, dusj og toalett, sier Marit Bjørgen.

– Ofte måtte jeg tigge på gaten, sier Judith til Marit Bjørgen. Her på verandaen hun, Royd og Thandi bodde på i tre år.

Barna sov på gaten

SOS-barnebyer jobber med 374 familier med nesten 2000 barn i lokalmiljøene i Livingstone. I tillegg til Babette, møter Marit nibarnsmoren Ines som har fått alle sine barn tilbake på skolen ved blant annet å selge boller på markedet. Ezelia som har endret livet til mange hundre mennesker gjennom å starte fem spare- og lånegrupper. Og Judith som snart kan ta med seg barnebarna Thandi (9) og Royd (17) og flytte inn i et nytt hus. Alle har de klart å snu livet sitt gjennom konkrete tiltak i SOS-barnebyers forebyggende familieprogram.

.....“
I tre år sov vi her.
 Judith Chirwa (71)
”

– I tre år sov vi her, sier Judith Chirwa (71) – og slår ut med armene.

Den åpne verandaen er bare et trappetrinn opp fra gaten. Et myggnett danner taket. I regntiden skylte regnet innover dem, og Judith og barnebarna måtte søke ly på en utedo. Der stod de gjennom natten, ofte plaget av lungebetennelse og diare. Og når morgenen kom og regnet ga seg, var de få eiendelene gjennomvåte.

– Da SOS-barnebyer fant meg, spurte de hvor huset mitt var. Jeg fortalte at jeg ikke hadde noe hus, og at alle de fem voksne barna mine var døde. Jeg hadde ikke penger. Ofte måtte jeg tigge på gaten og det lille jeg klarte å tjene gikk til skolepenger for barnebarna, forklarer Judith til Marit.

Trengte et hjem

71-åringen har tatt på seg sin fineste kjole, i takknemlighet for at hun får

fortelle sin historie. Det er en historie som Chipo Syakayuwa, koordinator for SOS-familieprogrammene i Livingstone, mener fort kunne endt på verst tenkelig måte.

– Situasjonen var veldig utrygg. De hadde ikke mat og det var stor fare for at de kunne bli angrepet, voldtatt og drept om natten. De trengte et sted de kunne låse. Et sted de kunne kalle hjem, sier Chipo.

Hun fikk flyttet familien inn på et rom på det tidligere kontoret til SOS-barnebyer. Samtidig startet arbeidet med å bygge et nytt hus. Takket være gratis tomt og frivillig innsats, er huset snart innflyttingsklart. For Thandi, Royd og Judith betyr det at de ikke lenger trenger å bruke tiden på å overleve, men på å leve – og å bygge en fremtid.

– Det gjør godt å vite at Judith og barna har et hus, og at de er oppdaget

– Som enkeltmennesker har vi mulighet til å hjelpe andre, og den er det viktig at vi benytter oss av, sier Marit Bjørgen.

av SOS-barnebyer, som følger dem opp slik at de får mat, helsehjelp og skolegang, sier Marit Bjørgen.

Hun legger ikke skjul på at reisen til Zambia gir mange sterke inntrykk.

– Det er tøft å se, ikke minst de fattigste områdene, hvor mange barn bor i skur og ikke har noen som kan ta godt nok vare på dem. Jeg så hvor mange flere det er som trenger støtte, som ikke har tilgang på mat, skole og omsorg. Som enkeltmennesker har vi mulighet til å hjelpe andre, og den er det viktig at vi benytter oss av. Det nytter å bidra, sier Marit Bjørgen. ■

Navnene til barna er endret av hensyn til personvernet.

FADDERMØTET

AMANDA WESTERHEIM (19)
ASKER

Det hele startet etter at jeg i 2016 besøkte SOS-barnebyer i Kosovo i forbindelse med solidaritetsprosjektet til skolen min, forteller Amanda Westerheim.

Besøket fikk meg til å innse hvor viktig hjelpen er, og det inspirerte meg til å ville bidra litt ekstra. I starten av 2017 startet jeg UngSOS Asker, der jeg har vært leder siden. Vi har også deltatt i integreringsprosjektet SAMMEN - der vi én dag i uken har gjort aktiviteter med enslige mindreårige flyktninger.

I mars var jeg heldig og fikk mulighet til å dra på nok en reise. Denne gang til SOS-barnebyer i Tanzania. Jeg har sett med egne øyne at pengene faktisk kommer frem og hørt historier som for oss i Norge er helt utenkelige. Vi i UngSOS Asker bestemte oss for at vi sammen ønsket å støtte en SOS-barneby gjennom fadderskap. Dette blant annet med håp om at vi kan oppfordre andre til å gjøre det samme ved å fortelle om egne opplevelser.

Ingen kan redde hele verden, men ved at alle gjør en liten innsats kommer vi et godt stykke på vei. Det å vite at jeg ved å bruke en brøkdel av min fritid kan bidra til at et barn eller en familie får en lysere fremtid, gir meg så mye. Det å være frivillig har gitt meg et nytt syn på livet og har vært en virkelighetssjekk av hvordan verden egentlig ser ut. Det å løfte blikket og se hvordan mennesker lever andre steder i verden, setter ditt eget liv i perspektiv, og jeg setter mye mer pris på de små tingene i hverdagen enn jeg gjorde tidligere.

Jeg vil oppfordre alle til å bli frivillig, eller fadder. Du gjør deg selv en tjeneste samtidig som du bidrar til å redde mennesker som virkelig trenger det.

«Jeg setter mye mer pris på de små tingene i hverdagen enn jeg gjorde tidligere.»

FOTO: TEODOR BO

SPØRSMÅL OG SVAR

Hvordan brukes fadderbidraget?

Dine bidrag går til fadderbarnet og SOS-barnebyers arbeid for barn uten omsorg. Det meste av fadderbidraget brukes til fadderbarnet og/eller den barnebyen du støtter. En liten del av det går til SOS-barnebyers arbeid internasjonalt. Fadderbidraget bidrar til at barn i SOS-familiene, som ikke har en familie som kan ta seg av dem, får langsiktig og stabil

omsorg fra trygge voksne. I tillegg går noe til SOS-familieprogram som jobber med barns biologiske familie, for å styrke dem slik at de selv kan gi barna god omsorg.

Har du et spørsmål om fadderskap, eller arbeidet vårt? Send det til SOS-magasinet ved redaktør kristin.stoltenberg@sos-barnebyer.no. Vi trykker ett spørsmål og svar i hvert nummer.

Verdens mest populære lotteri til Norge

Nå kommer lotteriet som gjør det ekstra fint å vinne. I Postkodelotteriet er loddnummeret ditt basert på hvor du bor – og om naboen din vinner, vinner du også. I tillegg går lotteriets overskudd til ideelle formål. – Postkodelotteriet vil gjøre det mulig for oss å utvide arbeidet vårt og sikre enda flere barn god omsorg og utvikling, sier Bente Lier.

Tekst Torunn W. Gilje

FOTO: FELIPE OROZCO ARDICA

POSTKODELOTTERIET:

- Nederlandsk konsept, etablert i 1989
- Finnes i Nederland, Storbritannia, Tyskland og Sverige
- Verdens tredje største private bidragsyter til humanitære formål
- Novamedia Norsk postkodelotteri AS fikk i 2017 sammen med SOS-barnebyer og WWF, en av tre lisenser for spillvirksomhet i Norge. Lisensen åpner for en norsk versjon av Postkodelotteriet.

Slik kjøper du lodd

Du kan kjøpe lodd på postkodelotteriet.no. Postkodelotteriet kan selge maksimalt 125 000 lodd i måneden.

– Postkodelotteriet har siden starten hatt som hovedformål å styrke det sivile samfunn verden over, ved at overskuddet går til humanitære organisasjoner og stiftelser. Alle som kjøper lodd i dette lotteriet vil bidra til vårt arbeid for at barn skal få god omsorg, sier Bente Lier, generalsekretær i SOS-barnebyer i Norge.

– Hvordan fungerer Postkodelotteriet?

– Loddene du kjøper i Postkodelotteriet er satt sammen av postnummer, postkode og et individuelt loddnummer. Hvis du blir trukket som vinner, får alle som har samme postkode og samme postnummer premie – hvis de også har kjøpt lodd vel og merke. I Norge går overskuddet av Postkodelotteriet til SOS-barnebyer og WWF (Verdens naturfond). Lotteriet medfører ingen kostnader eller økonomisk risiko for organisasjonene, som er garantert minst 50 prosent av lotteriets omsetning etter premier.

– Kan vi være sikre på at SOS-barnebyer får pengene?

– Postkodelotteriet er en seriøs, trygg og solid virksomhet, som bidrar med viktige inntekter til svært mange humanitære aktører. Det er stor bredde i tildelingene i de landene Postkodelotteriet allerede finnes, og både små og store organisasjoner får støtte. De har lang erfaring og mye kompetanse, både på lotteridrift og humanitært arbeid. I Norge er det satt et omset-

tingstak på 300 millioner kroner for Postkodelotteriet. Postkodelotteriet vil likevel kunne bidra til at vi kan etablere tiltak som sikrer barn omsorg, som vi ellers ikke ville hatt finansiering til, sier Lier.

– Hvor mye penger har Postkodelotteriet delt ut?

– I løpet av årene de har eksistert, har de delt ut over 80 milliarder kroner. I vårt naboland har Svenska Postkodelotteriet allerede bidratt med nesten 239 millioner til SOS-barnebyers arbeid i verden. Postkodelotteriet er svært populært i Nederland, Storbritannia, Tyskland og Sverige.

– Hvorfor er det så populært?

– Jeg tror det skyldes kombinasjonen av å kunne dele vinnergledden med nærmiljøet og vissheten om at du uansett vinnerlodd eller ikke, bidrar til at verden blir et bedre sted.

– Tror du det blir like populært i Norge?

– Vi håper jo det. Loddsalg har gjort det mulig å drive lag og foreninger over hele Norge i mange tiår. Jeg har tro på at nordmenn har lyst til å bidra til viktige formål også utover det lokale. Og jeg tror tanken bak og utformingen av Postkodelotteriet som konsept vil gjøre det morsomt å være med.

– Bidrar dere til spillavhengighet?

– Vi er svært opptatt av å ikke bidra til spillavhengighet, og det er også et kriterium for å få starte nye lotterier i Norge. Postkodelotteriet er et nummerspill med lang tid mellom innbetaling og trekning, og med faste grenser for hvor mye en enkelt loddkjøper kan satse, og det er dermed ikke et avhengighetsskapende spill. Risikovurderinger gjort på Postkodelotteriet konkluderer også med at det er liten risiko, og det er heller ingen eksempler på spillavhengighet fra de landene hvor spillet er etablert. Postkodelotteriet skal være en glede å være med på, enten du vinner eller ei. ■

FOTO: POSTKODELOTTERIET

DiCaprio stolt ambassdør

Postkodelotteriet har flere ambassadører som deler de samme verdiene og brenner for saken. En av de engasjerte er Leonardo DiCaprio.

Emma Thompson, George Clooney, Bill Clinton, Desmond Tutu og Leonardo DiCaprio er blant de internasjonale ambassadørene for Postkodelotteriet. Sistnevnte etablerte i 1998 Leonardo DiCaprio Foundation, som støtter miljø- og klimaprojekter i over 40 land. DiCaprio er stolt av samarbeidet.

– Jeg er stolt over å samarbeide med en organisasjon som også ser sammenhengen mellom det å beskytte miljøet og sikre mennesker over hele verden et livsgrunnlag. Hele vår fremtid avhenger av dette. I tillegg sørger Postkodelotteriet for ressurser til viktige og kompetente organisasjoner som jobber med komplekse miljømessige og humanitære forhold verden over, sier Leonardo DiCaprio.

I 2017 delte Postkodelotteriet ut over 1 milliard kroner til en lang rekke organisasjoner i Sverige alene.

– Postkodelotteriet er en innovativ innsamlingsmodell som vi trenger flere av. Skal vi ha håp om å redde kloden vår, må vi skaffe til veie ressurser til menneskene som hver dag jobber med å skape endring verden over, sier DiCaprio.

SOS-barnebyer med ny
fosterhjemsmodell

Mona fikk vokse opp med søsteren

– Hun betyr alt for meg, sier 22 år gamle Mona Marlene. Da hun og lillesøsteren skulle plasseres i fosterhjem, mente fylkesnemnda at de måtte skilles. Nå utvikler SOS-barnebyer en ny fosterhjemsmodell som vil gjøre det enklere å holde søsken sammen.

Tekst Thomas Hansen ■ Foto Carl Martin Nordby

Erfaringene til Mona er viktige for SOS-barnebyer i arbeidet med ny fosterhjemsmodell.

– Jeg tør nesten ikke tenke på hvordan det ville vært å være uten henne, sier Mona. – Jeg tror ikke vi hadde hatt det forholdet vi har i dag.

Hun snakker om lillesøsteren, som nå er 16 år. For snart tolv år siden flyttet de i fosterhjem og fylkesnemnda ønsket at de skulle skilles fra hverandre. Ifølge Mona mente nemnda at hun tok for mye ansvar for søsteren. Det ansvaret måtte Mona få slippe, var beskjeden. Det lokale barnevernet valgte likevel å plassere søstrene sammen.

– Heldigvis, sier Mona i dag.
– Jeg vet ikke hvorfor de tenkte at

det ikke ville være bra for oss å vokse opp sammen, sier hun. – Man må heller være bevisst på at storesøsken kan ha en sånn ansvarsfølelse, og at man kan jobbe med det på en fin måte. Det er bedre å jobbe med forholdet enn å splitte det opp.

Seks av ti skilles

I dag blir seks av ti søsken skilt fra hverandre når de plasseres i fosterhjem. Det viser SOS-barnebyers to siste søskenbarometre.

– Norske politikere har ikke klart å oppfylle sine egne mål om å sikre at søsken kan få vokse opp sammen, sier Sissel Aarak, programsjef i SOS-

barnebyer Norge. – Dette er en viktig rettighet som mange barn i Norge i dag ikke får oppfylt.

Nå utvikler SOS-barnebyer en egen fosterhjemsmodell som vil være spesielt tilrettelagt for å ivareta søsken. Modellen utvikles i samarbeid med tre norske kommuner og er basert både på familiehjemmene for enslige mindreårige asylsøkere som SOS-barnebyer har utviklet sammen med Asker kommune, og på erfaringene fra SOS-barnebyen i Bergen.

Kampen for å holde søsken sammen var bakgrunnen for at barnebyen i Bergen ble opprettet for mer enn ti år siden, og barnebyens

omsorgsmodell har hele tiden vært tilrettelagt for å ivareta søsken-grupper. Modellen har som utgangspunkt at boligene først og fremst er barnas hjem. Dersom det oppstår et såkalt brudd – at fosterforeldrene ikke lenger kan ta vare på barna – er det barna som blir boende, mens fosterforeldrene flytter ut. Det betyr at barna beholder skole, venner og resten av nettverket sitt.

Bodde i fem fosterhjem

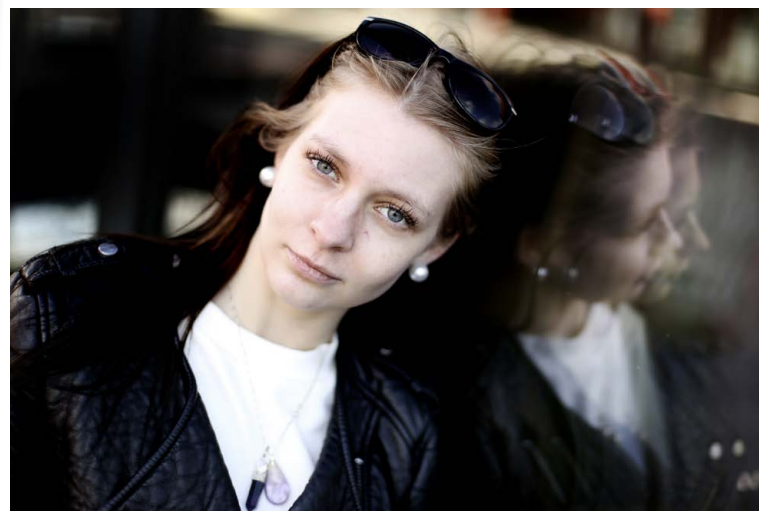
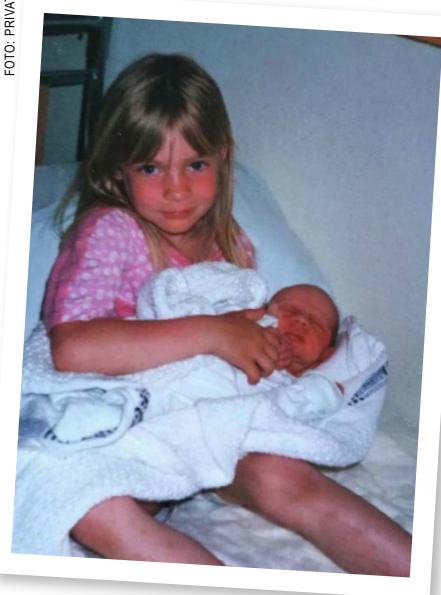
Slik var det ikke for Mona og søsteren. I årene som fulgte etter at de flyttet fra sin biologiske familie, bodde de to søstrene i flere ulike

fosterhjem. I et av dem ønsket etter hvert fostermoren kun å beholde lillesøsteren, forteller Mona. Men nok en gang valgte barnevernet å flytte begge jentene.

– I det fosterhjemmet sov jeg mye sammen med søsteren min, jeg ville ikke sove alene. Det var trygt for henne, men det ga trygghet for meg også. Det var ikke så ensomt som det ville vært å være alene, sier Mona.

Hun forteller også om et fosterhjem hvor hun opplevde det vanskelig å bo. Da ble det en ekstra styrke å være to, synes Mona. Hun mener barnevernet må skjønne viktigheten av at søsken får bo sammen. – Søsken

FOTO: PRIVAT

Søsken har et spesielt bånd, har opplevd det samme og kan bearbeide det sammen. I dag er det mange som ikke ser søsknene sine i det hele tatt, for søsken har ikke rett til samvær.

Mona Marlene

har et spesielt bånd, har opplevd det samme og kan bearbeide det sammen. I dag er det mange som ikke ser søsknene sine i det hele tatt, for søsken har ikke rett til samvær, sier hun.

Selv om Mona er glad for å ha fått bo sammen med søsteren til hun var 16 år, skulle hun gjerne ha sluppet å bytte fosterhjem så mange ganger. Derfor er hun spent på den nye fosterhjemsmodellen fra SOS-barnebyer.

– Det er genialt at barna slipper å flytte, sier hun. – Hvorfor skal vi flytte på oss hele tiden? Nå kan de voksne tilpasse seg barna i stedet.

Krevende i Bergen

Omsorgsmodellen i Bergen har fungert godt for de barna som har bodd der. Likevel har driften av barnebyen støtt på flere utfordringer. Blant annet har Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) besluttet ikke å forlenge rammeavtalene med

ideelle aktører. For en liten aktør som SOS-barnebyer har det vært med på å gjøre forholdene for barnebyen mer uforutsigbare.

– Driften av barnebyen er blitt vanskeligere med årene, sier Aarak. – Det viktigste for oss er at søsken får mulighet til å vokse opp sammen. Dersom vi skal nå dette målet, har vi sett at vi også må utforske andre virkemidler.

Samtidig som barnebyen i Bergen har støtt på utfordringer, har SOS-barnebyers samarbeidsprosjekter med kommunesektoren blitt prisbelønnet. Tidlig i 2018 mottok barneverntjenesten i Asker kommunens egen innovasjonspris for familiehjemsmodellen som er utviklet i samarbeid med SOS-barnebyer.

– Suksessen i Asker gjorde at vi ønsket å fortsette samarbeidet med kommunesektoren, forteller Aarak. – I den nye fosterhjemsmodellen henter vi ut omsorgsmodellen fra Bergen og tilpasser den det kommu-

UNDER SAMME TAK:

■ Et samarbeid med Drammen, Lillehammer og Ringerike om å utvikle en ny fosterhjemsmodell for søsken.

■ Den nye fosterhjemsmodellen tar utgangspunkt i omsorgsmodellen fra barnebyen i Bergen og tilpasser den det norske, kommunale barnevernet.

■ Modellen henter også erfaringer fra SOS-barnebyers arbeid i Frankrike, der organisasjonen er en stor aktør på søskenfeltet.

■ Målet er at de første fosterfamilie kan flytte inn allerede i løpet av 2018.

nale barnevernet. Resultatet er både at modellen kan driftes bedre, og at vi på sikt vil nå langt flere søsken enn de som får plass i vår egen barneby.

Del av en større strategi

Samarbeidet med kommunal sektor er en del av en større strategisk endring for SOS-barnebyer. En av

FOTO: SYNERØNNING

konsekvensene er at barnebyen i Bergen nå vil bli avviklet. Der blir den viktigste jobben å bevare de fosterfamilie som bor i barnebyen i dag, og se etter gode løsninger tilpasset den enkelte familie.

Etter ti års drift er Aarak uansett stolt over arbeidet som er gjort for søskengrupper gjennom den lille barnebyen på Vestlandet.

– Det nye søskenprosjektet ville ikke vært mulig å gjennomføre uten erfaringene fra barnebyen i Bergen, sier hun. – Nå forener vi det beste fra to verdener: SOS-barnebyers globale og velprøvde omsorgsmodell og et kommunalt barnevern som på mange områder er helt i verdensklasse.

Kampen for søsken vil nå føres videre i de tre pilotkommunene Drammen, Lillehammer og Ringerike. Arbeidet med å finne boliger og rekruttere fosterforeldre er godt i gang, og målet er at de første søskengruppene kan flytte inn allerede i 2018. Den nye fosterhjemsmodellen

har fått støtte over statsbudsjettet og når modellen er ferdig utviklet, vil den spres videre til andre kommuner.

– Vi vet at behovet er stort, og vi er imponert over hvor nytenkende og fleksible norske kommuner er, sier Aarak. – Og vi er glade for å få flere med oss på laget i arbeidet for å holde søsken sammen.

Gir innspill

Med på laget er også Mona Marlene. Hun er en av flere utvalgte personer som nå skal gi sine innspill til SOS-barnebyer i arbeidet med den nye fosterhjemsmodellen.

I dag ser hun søsteren én helg i måneden. Lillesøsteren har bodd i et annet fosterhjem i mer enn tre år. Mona feirer jul sammen med hennes fosterfamilie og planlegger å se enda mer til søsteren i tiden fremover.

– Vi har snakket om å flytte sammen når hun blir atten, forteller Mona. – Hun må bare bli ferdig på skolen først. ■

BARNEBYEN I BERGEN:

■ Grunnsteinen ble lagt ned av Bergensordfører Herman Friele i 2007.

■ De første barna og fosterforeldrene flyttet inn i 2008.

■ Omsorgsmodellen er spesielt tilrettelagt for å ivareta søsken.

■ Barnebyen har på det meste rommet åtte familier, der nesten alle barna har vært en del av søskengrupper.

■ Barneminister Solveig Horne besøkte barnebyen i 2014 og etterlyste nye barnebyer i flere kommuner i Norge.

FOTOREPORTASJE

HER ER DE NÅ!

De vokste opp i en SOS-familie. Slik er livet deres blitt.

Tekst Kristin Stoltenberg

- Masresha, Etiopia:** vokste opp i en SOS-familie i Addis Abeba i Etiopia. I dag er hun engelsklærer og jobber med å støtte barn som trenger litt ekstra hjelp. – Min SOS-familie skapte grunnlaget for hvem jeg er i dag.
- Ingrid, Uganda:** Ingrid vokste opp i en SOS-familie i Kakira i Uganda. Nå studerer hun business og IT og drømmer om å fortsette som forretningskvinne. – Min suksess er at jeg nekter å gi opp! sier Ingrid, som startet sin egen soppfarm.
- British, Zimbabwe:** British vokste opp i SOS-barnebyen i Bulawayo. Han og hans tre søsken kom dit da han var ti år gammel. I dag er British og hans kone musikere. – Hvis det ikke var for SOS-barnebyer, ville jeg ikke vært her jeg er i dag, sier British.
- Abderrahim, Marokko:** Han kom til SOS-familien med lillebroren sin da han var seks år. I dag jobber han som entreprenør i energibransjen. – Den klemmen jeg fikk fra SOS-mor Aziza da jeg kom til barnebyen, husker jeg enda.
- Amul, Nepal:** Amul mistet moren sin da han var ni år gammel og vokste opp i SOS-barnebyen Kavre i Nepal. I dag er Amul foto-journalist. – Min SOS-mor sto alltid ved min side, oppfordret meg til å gjøre det rette og motiverte meg. Hun er personen bak min suksess.
- Magaly, Peru:** Magaly kom til SOS-familien i Arequipa som femåring. I dag er hun 22 år og snart ferdigutdannet grunnskolelærer. – Jeg fikk mye støtte i barnebyen da jeg kom dit, og jeg trengte virkelig SOS-familien min som liten.
- Veliano, Malawi:** Veliano og søsknene hans kom til barnebyen i Lilongwe da han var fem år. Nå er han ferdig utdannet innen datavitenskap. – Jeg fikk muligheten til å få tilbake min tapte barndom og jeg ble en del av en fantastisk familie.

STORT OG SMÅTT

FOTO: SILJE BULLGÅRD

Barnebymarsjen 9. september

Bli med på et meningsfylt familiearrangement der barn og voksne går sammen for at barn uten omsorg skal få et trygt hjem, en familie og en fremtid!

I tillegg til en marsj, tur eller rebusløp er det morsomme aktiviteter som barna kan være med på. Det er Frivillige for SOS-barnebyer som organiserer Barnebymarsjen. Ved å delta støtter du et konkret program som de lokale frivillige samler inn penger til. Alle med samme formål: Å gi barn et trygt hjem. I år er det seks år siden den første Barnebymarsjen ble arrangert i Stavanger.

9. september arrangeres Barnebymarsjen i Levanger, Lillestrøm, Oslo, Sandefjord, Steinkjer, Trondheim og Tønsberg. Ønsker du å være frivillig i forkant eller på selve dagen, er du velkommen til det. For mer informasjon, følg med på sos-barnebyer.no/ barnebymarsjen.

Velkommen til en meningsfull familiedag!

Frokostmøte

Det handler om å skape endring

– Hvilken pokal vil du ta med deg hjem? spurte konsernsjefen i OBOS under et næringslivsmøte hos SOS-barnebyer. Selv er Daniel K. Siraj ikke i tvil om hva som er den største «pokalen» ved samfunnsansvaret til OBOS: Å skape endring.

OBOS har samarbeidet med SOS-barnebyer siden 2004, og omsorg er et tema som engasjerer Daniel K. Siraj og hans kolleger i boligbyggelaget. Fellesnevneren er tydelig, sier OBOS-sjefen: – Vi ønsker begge i bunn og grunn det samme, nemlig at folk skal ha en trygg oppvekst og et godt hjem.

I OBOS er samfunnsansvar en del av bedriftskulturen. – Hvis det virkelig er én ting som setter hjertene i brann i OBOS, så er det at man kan bidra til noe utover å tjene penger, og faktisk skape et bedre samfunn og et bedre liv for folk, sier Siraj. – Vårt engasjement handler ikke om velgjørighet. Det handler om å skape endring, understreker han.

FOTO: OBOS/HANS FREDRIK ASBJØRSEN

80%
av barna i våre
program klarer seg
bra på skolen.

HURRA FOR DISEN SKOLE!

Disen skole har hatt et aktivt og varmt engasjement for SOS-barnebyer siden 2002. På disse årene har skolen samlet inn nesten 1,4 millioner kroner.

I år var formålet familieprogrammet i Ipiales, Colombia. I en uke jobbet elevene med å bli mer kjent med Colombia. De arrangerte markedsdag og skoleløp. Det førte til innsamlingsrekord på over 240 000 kroner! Tusen takk til alle elever, ansatte og foresatte.

FOTO: DISEN SKOLE

VINNER AV ORD-KONKURRANSEN

I forrige utgave av SOS-magasinet spurte vi: **Hvor mange ord om sommer finner du?**

SOS-hund er sendt til Rudi S. Elsaas. Vi gratulerer – og sender også en takk til alle som deltok!

Syr hundre bind i uken

Før var jentene på ungdomsskolen i Malawi borte fra skolen når de hadde mensesen. I dag er alle de 640 elevene tilbake på skolebenken. Løsningen er noe så enkelt som hjemmesyddede bind!

Det var medlemmene i en lokal mammagruppe som tok affære. De begynte å lage sanitærbind av det de hadde tilgjengelig som flanellduker, plastpapir, kluter, knapper og tråder. Men da SOS-barnebyer i Malawi, gjennom Grieg Gender Challenge Programmet, oppdaget hvordan de slet med å lage sanitærbind for hånd, bestemte de seg for å gi opplæring i å lage bind med symaskin.

– For hånd kan vi lage i gjennomsnitt 100 bind i måneden, men med symaskin lager vi ca 100 per uke, sier Madalitso Moffat, som leder gruppen.

I dag er alle de 640 jentene på ungdomsskolen forsynt med nok sanitærbind. Hver jente får seks bind i måneden. Bindene vaskes og brukes igjen. Tidligere pleide det å være i gjennomsnitt fire jenter i uken som uteble fra undervisningen. Nå er det null. Tiltaket gir også gode utslag på jentenes studieresultater. Det kan Lonjezo Banda, som drømmer om å bli sykepleier, bekrefte.

– Både jeg og mange av elevene pleide å bli hjemme under menstrusjonen. Det trenger vi ikke lenger, sier Lonjezo.

FOTO: SOS-BARNEBYER

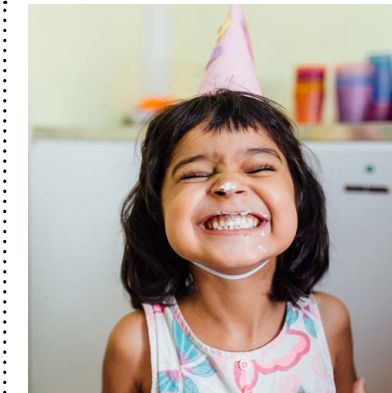

FOTO: JOEL SHEKOSKI

Tallene som teller!

I fjor støttet SOS-barnebyer over en halv million barn og voksne gjennom våre SOS-familieprogram og over 89 000 barn og ungdommer i SOS-familier og ungdomsprogram. Takk for at du var med på å gjøre det mulig!

Les mer om våre resultater og årsrapporten for 2017 her <https://sos-barnebyer-samarbeid.no/>

Ønsker du å tilgodese dine hjertesaker i testamentet?

Har du spørsmål rundt opprettelse av testament? Lurer du på hvem som kan arve deg, eller hvordan et testament skal se ut? Hvordan går du frem dersom du ønsker å gi deler av arven til veldedige formål?

Åpent informasjonsmøte om arv og testament:

Oslo: onsdag 12. september
Bergen: onsdag 19. september

Senioradvokat Jacob Winderen Lindegaard i Kvale Advokatfirma DA informerer om arvereglene og viser på en enkel og forståelig måte hvordan man kan opprette et testament. Organisasjonene som inviterer vil være til stede for spørsmål, og stiller med egne jurister som kan bistå videre.

Arrangementet er gratis, men krever påmelding. Enkel servering.

Gå til www.arvenetterdeg.no eller ring Ragnhild Aarnes i SOS-barnebyer på **908 73 335** for mer informasjon.

Velkommen.

En SOS-mors hverdag

Tekst og foto Sara Kollberg

05.30

Barna våkner, selv har Malani vært våken fra klokken fem. Hun begynner alltid dagen med å forberede frokosten før hun vekker barna.

06.00

Frokosten er klar og alle de ni barna får ris, grønnsaker og varm te med melk.

06.30

Det er tid for de siste forberedelsene før barna skal dra på skolen. Malani grer håret på de yngste jentene og gir alle en god klem før de forsvinner ut av huset

24 TIMER

Malani er SOS-mor for ni barn. Det betyr ni matpakker som skal lages, ni barn som skal vekkes og ni kopper te som skal serveres hver morgen. Malani gjør det med kjærlighet – slik hun har gjort det for alle de 22 barna hun har hatt ansvar for siden 2001. Bli med inn i hennes hverdag.

– Jeg kan ikke få sagt hvor mye det betyr for meg å være SOS-mor, sier Malani.

17.00

Skoledagen er slutt og SOS-mor Malani samler barna rundt det største bordet i huset for å gjøre lekser.

18.00

Barna hjelper til med å lage middag, og i dag er det den eldste jenta som hjelper til.

19.00

Innimellom rekker Malani å vaske klærne som barna trenger til skolen dagen etter.

21.00

Etter middag koser familien seg med å se på TV. Det er godt å være samlet etter en lang dag.

21.30

Den yngste datteren legger seg, og snart følger de andre etter. Selv har Malani noen timer å slappe av på, før også hun kryper til køys.

ANTALL INNBYGGERE:

22 MILLIONER

SPRÅK:

SINGALESISK, TAMILSK, ENGELSK

HOVEDSTAD:

KOTTE OG COLOMBO

VÅRE PROGRAMMER:

Vi støtter familier, barn og unge. Utsatte familier får støtte gjennom familieprogram i lokalmiljøene, og barn uten omsorg får et nytt hjem i SOS-familier.

VINN SOS-BAMSEN!

Her har vi gjemt ord om høst.
Hvor mange finner du?

S	K	A	S	E	P	L	F	Æ	R
S	K	O	L	E	J	O	G	G	G
O	F	O	B	P	Æ	I	E	M	R
K	I	F	L	L	F	R	O	Æ	T
R	N	Å	N	E	F	A	B	Å	L
A	N	R	O	R	S	E	V	K	F
T	E	I	F	M	T	T	Y	T	R
M	K	K	D	T	O	G	A	H	O
Å	O	Å	Y	J	R	P	U	R	S
E	S	L	Ø	V	M	A	U	S	T

Skriv ned ordene og send dem til
konkurranse@sos-barnebyer.no, eller
SOS-barnebyer ved Kristin Stoltenberg,
Postboks 733 Sentrum, 0105 Oslo.

Frist 10. oktober 2018

SOS
BARNEBYER

Et trygt hjem for alle barn

RAGNHILD VAR FATTIG
PÅ ORD, MEN NÅR HUN
FØRST SKREV DEM NED
VAR DE GULL VERDT

Å skrive et testament er å skrive seg inn i liv som skal leve videre. Tilgodeser du SOS-barnebyer med hele eller deler av arven, gjør du det mulig for utsatte barn å skape seg sin egen framtid. For alle barn skal arve jorden. **sos-barnebyer.no/testament • Tlf. 23 35 39 00 • Fri advokathjelp.**